

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Documentului unic de
program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului
nr. 160/2025

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea Documentului unic de program 2025-2027 (DUP), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul actului normativ este elaborat în temeiul art. 10 alin. (2) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, art. 6 alin. (3) din Legea nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală. Proiectul vizează modificarea anexei nr. 2 și includerea anexei nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 160/2025, ca urmare a aprobării de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale (CNCDRL) a Deciziei nr. 35 din 27.06.2025, prin care au fost avizate modificările la DUP pentru anii 2025-2027.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Documentul unic de program este un document de planificare elaborat pe termen mediu pentru implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională și reprezintă documentul-sinteză al programelor operaționale regionale, incluzând lista proiectelor prioritare de dezvoltare regională și locală, selectate în baza concursurilor organizate de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Documentul unic de program în vigoare vizează perioada 2025-2027 și listează 151 de proiecte de dezvoltare regională și 815 proiecte de dezvoltare locală.

Proiectele incluse în DUP acoperă o bună parte din necesitățile de dezvoltare regională și locală, însă acestea nu sunt suficiente, fiind anunțate periodic apeluri de proiecte în domeniile în care sunt atestate restanțe.

Astfel, prin Decizia Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Locale nr. 14/25 din 02.04.2025 a fost lansat Concursul de identificare, evaluare, selectare și aprobare a proiectelor de dezvoltare locală în cadrul Programului Guvernului pentru modernizarea drumurilor locale „Europa este aproape”, ediția 2025, pentru finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională și locală (FNDRL) în cadrul apelului competitiv. Scopul finanțării proiectelor de dezvoltare locală din mijloacele FNDRL, selectate în cadrul Programului Guvernului pentru modernizarea drumurilor locale „Europa este aproape”, ediția 2025, este de a contribui la dezvoltarea durabilă a localităților, sporirea gradului de mobilitate și acces al populației la servicii publice și infrastructura locală, facilitarea finanțării inițiativelor locale din bugetul de stat,

precum și dezvoltarea capacităților autorităților administrației publice locale în gestionarea eficientă a resurselor financiare alocate.

Prioritățile de finanțare a apelului sunt corelate cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022), Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 (Hotărârea Guvernului nr. 40/2022), Programul național de dezvoltare locală „Satul European” pentru anii 2024-2028.

Concursul de identificare, evaluare, selectare și aprobare a proiectelor de dezvoltare locală în cadrul programului Guvernului pentru modernizarea drumurilor locale „Europa este aproape”, a fost organizat în baza Anexei nr. 3 din Regulamentul privind gestionarea mijloacelor financiare alocate în Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, aprobat prin Hotărârea Guvernului 152/2022 și în baza „Ghidului de aplicare la concursul de identificare, evaluare, selectare și aprobare a proiectelor de dezvoltare locală în cadrul Programului Guvernului pentru modernizarea drumurilor locale „Europa este aproape”, ediția 2025, în cadrul apelului competitiv, conform *domeniului de intervenție*:

1. *Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare locale: Măsura 1.4. Modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale.*

Urmare a încheierii apelului și evaluării cererilor de finanțare depuse de către autoritățile administrației publice locale, Comisia interministerială a evaluat 579 cereri de finanțare. Selectate pentru includerea în DUP au fost 132 proiecte. Cele 132 proiecte au fost selectate în corespundere cu punctajul acumulat și bugetul disponibil alocat din FNDRL 568.055.402,66 lei.

De asemenea, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind gestionarea mijloacelor financiare ale Fondului Național pentru Dezvoltare Regională și Locală, aprobat în baza HG nr. 152/2022 și în conformitate cu Decizia CNCDDL nr. 16/25 din 02.04.2025 pentru aprobarea Ghidului de aplicare la programul de finanțare din bugetul de stat a proiectelor de dezvoltare locală pentru elaborarea/actualizarea/modificarea planurilor urbanistice generale, depunerea cererilor de finanțare a proiectelor de dezvoltare locală ce vizează elaborarea Planurilor urbanistice generale (Măsura 1.3), se realizează prin mecanism distinct, față de mecanismul apelului competitiv: cererile de finanțare se depun de către aplicanți în continuu. Astfel, în perioada 15.12.2024-15.04.2025, de către APL nivelul I au fost depuse 76 cereri de finanțare cu un buget total de 47.546.482,76 lei și alocat din FNDRL 45.222.175,67 lei.

La fel, în conformitate cu același Regulament aprobat în baza HG nr. 152/2022, depunerea cererilor de finanțare a proiectelor de dezvoltare locală ce vizează asigurarea suportului autorităților administrației publice locale la asigurarea contribuției pentru proiectele finanțate din surse externe (Măsura 3.1), se realizează prin mecanism distinct față de mecanismul apelului competitiv: cererile de finanțare se depun de către aplicanți în proces continuu, pe măsura definitivării angajamentelor financiare cu partenerii de dezvoltare. Astfel, în anul

2025, de către APL nivelul I au fost depuse 7 cereri de finanțare pentru recuperarea contribuției asumate de către APL în proiectele cu 4 instituții financiare de asistență externă (Solidarity Fund PL în Moldova, Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, Agenția Austriacă de Dezvoltare, USAID), ce presupun alocarea a 7.689.238,80 lei din FNDRL.

În temeiul art. 2, lit. f) din Legea bugetului de stat pentru anul 2025 nr. 310/2024 și prin derogare de la prevederile Legii nr. 27/2022 privind Fondul național pentru dezvoltare regională și locală, CNCDDL a decis avizarea listei proiectelor pentru finanțare din FNDRL, depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/de reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă care conține 17 proiecte, ce presupun alocare a 20.302.668,45 lei din FNDRL.

Astfel, în temeiul celor menționate, anexa nr. 2 a Documentului unic de program se va completa cu 215 proiecte, iar pentru includerea proiectelor de dezvoltare locală depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/ reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă, va fi constituită o anexă distinctă față de cele deja existente-anexa nr. 3 care va conține 17 proiecte.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivele proiectului hotărârii Guvernului corespund obiectivelor Programului național de dezvoltare locală „Satul European” pentru anii 2024-2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 216/2024 ce vizează:

- 1) asigurarea accesului îmbunătățit la infrastructura tehnico-edilitară locală a 532 de mii de cetățeni până în anul 2028;
- 2) îmbunătățirea calității infrastructurii sociale locale în 500 de localități până în anul 2028;
- 3) consolidarea capacității a 400 de angajați ai APL în implementarea proiectelor, în accesarea și în atragerea investițiilor până în 2028.

Aceste obiective răspund obiectivului general de accelerare a ritmului de echipare a unităților administrativ-teritoriale cu dotările de bază de infrastructură tehnico-edilitară și socială, în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai, a creșterii atractivității investiționale și a asigurării dezvoltării durabile a localităților din Republica Moldova.

Elementele noi ale proiectului prevăd modificarea Anexei nr. 2 și constituirea anexei nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 prin completarea cu 232 de proiecte de dezvoltare locală ce vizează următoarele măsuri de intervenție:

- *Măsura 1.3.* Elaborarea/actualizarea/modificarea planurilor urbanistice generale (PUG): 76 proiecte;
- *Măsura 1.4.* Modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale: 132 proiecte;

• *Măsura 3.1.* Creșterea capacităților de valorificare a surselor de finanțare a proiectelor investiționale finanțate din sursele partenerilor de dezvoltare: 7 proiecte;

• *Proiecte* depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă: 17 proiecte.

Având în vedere importanța implementării proiectelor cu scopul îmbunătățirii calității vieții cetățenilor și realizarea obiectivelor conform Programului național de dezvoltare locală „Satul European” pentru anii 2024-2028, se propune intrarea în vigoare a hotărârii la data publicării în Monitorul Oficial. Acest lucru va permite implementarea proiectelor în anul curent.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Aprobarea prin Hotărâre de Guvern a listei proiectelor prioritare de dezvoltare locală este prevăzută de actele normative în vigoare, neexistând opțiuni alternative de aprobare spre finanțare din bugetul public a acestor proiecte. Lipsa intervenției sau opțiunea de a nu face nimic, la fel nu poate fi luată în considerare, având în vedere că lipsa includerii proiectelor în Documentul unic de program face imposibilă finanțarea acestora.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Aprobarea spre finanțare a celor 232 proiecte de dezvoltare locală va contribui atât la dezvoltarea economică și îmbunătățirea calității vieții în comunitate, cât și la îmbunătățirea capacităților administrației publice locale de a furniza, în mod echitabil servicii publice adecvate, având efecte pozitive pe termen lung.

Prin sprijinirea implementării unor proiecte relevante pentru zonele defavorizate sau insuficient dezvoltate, sectorul public va reuși să intervină mai eficient în atenuarea disparităților teritoriale. Aceasta va spori încrederea cetățenilor în instituțiile statului și va contribui la coeziunea teritorială.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Valoarea totală a proiectelor de dezvoltare locală propuse spre includere în Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 este de peste 741 milioane lei, dintre care 641 milioane lei din FNDRL, 69 milioane din contul autorităților administrației publice locale și peste 31 milioane lei - mijloace financiare alocate din surse externe.

Pentru finanțarea acestora, se vor utiliza mijloacele financiare alocate din FNDRL, prevăzute în Legea anuală a bugetului de stat, bugetele APL și mijloace financiare alocate din surse externe.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Finanțarea proiectelor de dezvoltare locală din mijloacele FNDRL selectate în baza concursului sau aplicate de autoritățile administrației publice locale conform condițiilor impuse de Hotărârea Guvernului nr. 152/2022, va contribui la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor, dezvoltarea durabilă a localităților, sporirea gradului de mobilitate și de acces a populației la serviciile publice și la infrastructura locală. Astfel, datorită implementării proiectelor de dezvoltare locală, locuitorii vor beneficia de servicii publice mai accesibile și condiții de trai îmbunătățite, iar clădirile social-culturală modernizate vor asigura un acces mai facil și sigur pentru toate categoriile de populație, indiferent de etnie și gen, inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, prin adaptarea infrastructurii la nevoile acestora.

În total, 57 de localități cu populație sub 1500 de locuitori vor beneficia de alocații de până la 2 milioane de lei per proiect, fără contribuția APL, 33 de localități cu populație peste 1500 de locuitori vor beneficia de alocații de până la 5 milioane de lei finanțate integral din FNDRL, 42 de localități cu populație peste 1500 de locuitori și proiecte de peste 5 milioane de lei vor primi alocații financiare în proporție de 85% din FNDRL, cu o contribuție obligatorie de 15% din partea APL.

Astfel, prin implementarea celor 132 proiecte de dezvoltare locală depuse la măsura 1.4. Modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale, se vor construi, repara sau reabilita circa 20 km de drumuri locale de interes raional/municipal, 105 km de drumuri comunale și străzi, 41,1 km de căi/platforme pietonale de acces către instituțiile publice. Impactul acestor intervenții va fi semnificativ: 222 de localități, 776 de instituții publice și peste 315.000 de locuitori vor beneficia direct de o infrastructură rutieră modernizată, reparată sau reabilitată. La fel, 76 localități vor beneficia de planuri urbanistice generale elaborate/actualizate sau modificate, 7 localități vor fi susținute financiar prin prisma FNDRL pentru implementarea proiectelor finanțate din sursele partenerilor externi de dezvoltare. Alte 17 proiecte cu impact social-cultural depuse de autoritățile administrației publice locale urmează a fi implementate prin repararea capitală sau reabilitarea clădirilor publice.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

De obiectivele de infrastructură realizate în rezultatul implementării celor 232 proiecte de dezvoltare locală vor beneficia toți locuitorii din localitățile aplicante, fără diferențe de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Având în vedere că proiectele vizează elaborarea/actualizarea/modificarea planurilor urbanistice generale, repararea capitală/reabilitarea clădirilor de menire social-culturală și modernizarea/reparația capitală/reabilitarea drumurilor locale, se prezumă că acestea vor contribui la crearea unui mediu local durabil și

echilibrat, având un impact semnificativ asupra protecției mediului și a calității vieții.

Prin elaborarea PUG-urilor, se vor promova practici de planificare teritorială care țin cont de zonele cu valoare ecologică, reduc riscul de urbanizare necontrolată și încurajează dezvoltarea compactă și eficientă a localităților. Reabilitarea infrastructurii rutiere va permite o mai bună gestionare a scurgerilor de ape pluviale, reducerea emisiilor poluante prin fluidizarea traficului și încurajarea mobilității durabile (inclusiv pietonale și ciclabile), contribuind astfel la diminuarea impactului asupra mediului. Lucrările de reparații capitale/reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, vor contribui la îmbunătățirea condițiilor de utilizare a acestor spații, la sporirea confortului pentru beneficiari, precum și la creșterea eficienței energetice. Prin optimizarea consumului de resurse, se va reduce impactul asupra mediului și se vor diminua costurile de exploatare și întreținere pe termen lung, ceea ce va susține o gestionare mai durabilă și responsabilă a infrastructurii publice.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Având la bază prevederile art. 5 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, modificările în Lista proiectelor prioritare de dezvoltare locală pentru finanțare din FNDRL (anexa nr. 2 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027) a fost avizată de către membrii Consiliului Național de Dezvoltare Regională și Locală prin Deciziile nr. 31, 32, 33 din 27.06.2025 (se anexează). Pentru constituirea anexei nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027, lista proiectelor depuse de autoritățile administrației publice locale pentru lucrări de reparații capitale/reabilitare a clădirilor de menire social-culturală, exclusiv în condițiile necesității de intervenție urgentă a fost avizată de către membrii CNCDRL prin Decizia nr. 34 din 27.06.2025 (se anexează). În urma acestor Decizii, CNCDRL a avizat lista totală a proiectelor de dezvoltare locală pentru includere în DUP pentru anii 2025-2027 conform Deciziei nr. 35 din 27.06.2025 (se anexează). Din componența CNCDRL fac parte miniștrii cu competențe în domeniile dezvoltării regionale, economie, finanțe, mediu, cultură etc., președinții Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare, reprezentanți ai sectorului privat și civic, fiind asigurat un proces participativ și transparent de luare a deciziilor.

De asemenea, anunțul de inițiere privind elaborarea proiectului de modificare a fost publicat pe pagina web a ministerului la compartimentul Transparență decizională, precum și pe platforma guvernamentală particip.gov.md: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-privind-modificarea-documentului-unic-de-program-pentru-anii-2025-2027-aprobat-prin-hotararea-guvernului-nr-1602025/14689> .

Totodată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017, proiectul de act normativ va fi transmis spre consultare publică și avizare autorităților publice centrale conform domeniului de competență.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul hotărârii va fi expertizat juridic de Ministerul Justiției.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea prezentului proiect de hotărâre nu va necesita modificarea sau aprobarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Potrivit normelor în vigoare, implementarea proiectelor incluse în anexa nr. 2 și anexa nr. 3 la Documentul unic de program pentru anii 2025-2027 și finanțate din mijloacele FNDRL este monitorizată de ONDRL și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Secretar general

Angela ȚURCANU